

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Johannes de Doper (2)

“Doch Johannes weigerde Hem zeer, zeggende: mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?”

Mattheus 3:14

In onze vorige meditatie zagen we Johannes de Doper als de strenge wetsprediker, die in zijn vlammende prediking de zonden van zijn hoorders heel concreet blootlegde, en vervolgens dringend opwekte tot bekering.

Johannes, de boet-prediker, de wets-prediker. Maar dan wel de wet in dienst van het evangelie. En daarom was Johannes ook voluit evangelie-prediker. In Lucas 3:18 staat het dan ook met zoveel woorden: Hij dan, ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde de volke *het evangelie!* Door zijn strenge prediking moest hij in het hart van zijn hoorders de behoefte wekken aan de Zaligmaker, die zou komen om hen van de schuld en de macht der zonde te verlossen.

En zijn prediking droeg rijke vrucht. Van alle kanten kwam het volk toestromen. En wie hun zonden beleden ontvingen in de doop het teken en zegel van de afwassing der zonden in het bloed van de Zaligmaker, die hun nu spoedig zou worden geopenbaard.

En zie, daar nadert op zekere dag Jezus! Hij is vanuit Galilea gekomen naar Beth-Abara aan de Jordaan, waar Johannes doopte. Hij weet dat het nu de tijd is, dat de Vader Hem roept om Zich aan het volk te vertonen en door Johannes aan hen te worden voorgesteld. Daar nadert Jezus tot Johannes, Zijn heraut, Zijn wegbereider. Allereerst om Zich aan Johannes bekend te maken. Immers, hoe zal Johannes Hem anders aan het volk kunnen voorstellen? Want Johannes kende Hem

niet, lezen we in Joh. 1:31. Hoe Johannes opeens ontdekte Wie hij voor zich had, weten we niet. Maar hoe het ook zij: Johannes stelt zich meteen *onder* Jezus! De grote boetgezant, die door zijn krachtige prediking opkwam voor Gods recht, die de schare het oordeel der verdoemenis aankondigde wanneer ze zich niet bekeerden, hij kende zichzelf als een arme, verloren zondaar. Hij doopte zondaren die hun schuld beleden, als teken en zegel van de vergeving der zonden.

En het zou heel goed kunnen dat in zijn hart de vraag weleens opkwam: wie zal *mij* dopen? Wie zal nu eens de hand op *mijn* hoofd leggen en mij onderdompelen in het water, maar om mij dan ook meteen op te richten als tot een leven uit de dood?

En zie, daar ontmoet hij de zondeloze Jezus, Hem, die zal dopen met de Heilige Geest en met vuur! En de machtige boetgezant zinkt voor Jezus op de knieën, en belijdt het stamellend: “Mij is nodig om van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?”

Hij weigerde Hem zeer! Letterlijk: Hij bleef doorweigeren; hij hield aan met weigeren! Komt Gij tot mij? Zal hij, Johannes, Jezus dopen? Jezus, die toch Zelf de inhoud, de waarheid, de vervulling van de doop is! Zal Johannes Hem doen afdalen in het water. Hem, die geen enkele zonde heeft te belijden, de enige Reine onder alle miljoenen die uit vrouwen geboren zijn? Zal hij, Johannes, Hem, Jezus, het sacrament toedienen, dat toch spreekt van reiniging, vernieuwing en bekering?

Och, het is voor Johannes zo helemaal ondoorgrondelijk! Dat Jezus, de Reine, de Heilige Zich stelt onder de wet; dat Hij tot zonde is gemaakt, opdat Hij vloekwaardige zondaren tot

God zal brengen, en voor schuldigen vrijspraak zal verwerven. Het is toch ook nooit voor een beperkt, zondig mens verstand te bevatten?

Is het ook niet een eeuwig wonder van ontferming, dat Jezus, de Zoon van God, zo tot Johannes nadert om van hem gedoopt te worden. Komt Gij tot mij? Mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij? En Johannes weigerde hem zeer! Doch Jezus, antwoordende, zeide tot hem: “laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen!”

Laat nu af, Johannes. Weiger nu niet langer om Mij te dopen. Zo wil het Mijn hemelse Vader, Johannes! En zo wil Ik het! Zo heeft het Mijn Vader van eeuwigheid gewild! En zo heb ik het van eeuwigheid gewild! En nu moet gij het ook willen, Johannes! Nu betaamt, nu past het ons alle gerechtigheid te vervullen. En daarom: gehoorzamen! Nu niet meer weigeren, niet meer tegenstribbelen! Nu zullen we doen, Johannes, wat God van ons beide vraagt: Zijn wil volbrengen! Al begrijpt ge het niet, al blijft het voor u een ondoorgrondelijk mysterie: Johannes, ge moet Mij dopen!

En nu is Johannes overreed. Hij weigert niet langer. Hij gehoorzaamt. Hij daalt met Jezus het water van de Jordaan in en doopt Hem.

Komt Gij tot mij? Zegt elk kind van God (zij het in andere zin) het Johannes niet na, wanneer God in Christus door de Heilige Geest tot zijn ziel nadert?

Komt Gij tot mij? Gij, de Heilige, tot mij de onreine, de vuile? Gij, de Rechtvaardige, tot mij, de schuldige? Gij, de Schepper, de Heere van hemel en aarde, tot mij, nietige sterveling?

Ja, nog meer: Gaat Gij, Heere Jezus, in mijn plaats staan? Neemt Gij mijn schuld over? Wilt Gij om mijn overtredingen verwond worden en de straf dragen, die mij de vrede aanbrengt?

Het is toch niet te geloven, als God het niet te geloven geeft?

Komt Gij tot mij, Wie zich daarover nog nooit heeft verbaasd, heeft nog nooit iets verstaan van Gods reddende liefde in Christus!

Komt Gij tot mij? Hierin klinkt door de verwondering van een klein, zondig mensenkind over de vrije, mateloze liefde Gods in Christus! Een verwondering, die steeds groter wordt! Een verwondering, die eeuwig duurt!

Ds. M. Vlietstra

Van de administratie

In de afgelopen periode kwam de stroom van abonnementsgeldbetalingen goed op gang en tot onze blijdschap ook de stroom van giften of overbetalingen, zodat we het mooie bedrag ontvingen van f 18.101,-. Heel hartelijk dank voor de grote en kleine bedragen.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Deze keer konden we 1 nieuwe abonnee inboeken. Hartelijk welkom in onze lezerskring.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Inhoud

In deze aflevering van ons blad treft u vervolgschrijvens aan van Ds. P. den Butter over de brief van de apostel Paulus aan de Filippenzen, van Ds. H. Polinder over 'Des Christens groot

interest" van Willem Guthrie, van Ds. J.H. van Dijk over "Gaat de dominee voorbij?" Verder een verslag van de afscheidsdienst van Ds. E. Hakvoort van Meerkerk en een persbericht van de Vluchtheuvel en een artikel over het 35-jarig ambts jubileum van Ds. G. Hamstra.

Tongeren

We ontvingen bericht dat de kerkbouw voor de gemeente van Tongeren waar evangelist Vanhuyssse werkt, mocht beginnen. De actie gehouden door LCJ heeft hier veel aan bijgedragen. Dat ook in Tongeren het Woord Gods vrucht zou mogen dragen. AvH.

Paulus en de Filippenzen (12)

'Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid gedijen zal door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus. Volgens mijn ernstige verwachting en hoop, dat ik in geen zaak zal beschaamd worden; maar dat in alle vrijmoedigheid gelijk te allen tijd also ook nu, Christus zal groot gemaakt worden in mijn lichaam, hetzij door het leven, hetzij door de dood' (Fil. 1:19,20)

Paulus heeft aan de Filippenzen geschreven, dat hij zich verblijdt. De dingen gaan niet mis, ook al zit hij zelf gevangen. Christus wordt gepredikt. De zaak van het Evangelie gaat voort. Paulus heeft ook geschreven dat hij zich in de toekomst nog zal verblijden. Zijn blijdschap is dus niet iets van voorbijgaande aard. Nee, die is blijvend. Maar hoe kan Paulus dat zeggen? Wel, hij weet bepaalde dingen. Zijn blijdschap hangt nauw samen met wat hij weet. Wat weet hij dan? Dat willen we nu van hem gaan horen.

Verheerlijking van Christus

Het hart van de zaak die Paulus hier onder woorden brengt is: Ik weet... dat Christus verheerlijkt zal worden. En omdat hij dat weet, verheugt hij zich en zal hij zich verheugen. Maar hoe zal Christus dan verheerlijkt worden? En waar? Ook dat geeft Paulus aan. Dat zal 'in hem' zijn. In zijn leven. Of in zijn sterven. Hoe het gaan zal weet hij niet. Wat de toekomst brengen zal is ook aan Paulus onbekend. Maar hoe het dan ook gaan zal - hetzij dat hij zal leven, hetzij dat hij zal sterven - Christus zal in hem worden verheerlijkt. En dat geeft hem blijvende vreugde. In

het licht daarvan zijn alle andere dingen eigenlijk onbelangrijk geworden. De verheerlijking van Christus - dat is tenslotte het enige dat telt.

Paulus laat het niet bij deze algemene uitspraak. Hij gaat op allerlei bijzonderheden in en noemt verschillende elementen.

Hij spreekt als zijn verwachting uit, dat hij verlost zal worden uit de gevaren die hem bedreigen. Welke gevaren zijn dat? Wel, elk moment kan deze gevangene worden opgeroepen om voor zijn beschuldigers te verschijnen. Dan moet hij getuigenis afleggen van de hoop die in hem is. Dan zal hij voor de naam en de zaak van Christus moeten uitkomen. En wat is dan het grootste gevaar dat hem bedreigt? Dat hij ter dood veroordeeld zal worden? Nee, het grootste gevaar is dat hij door lafhartigheid een smaad op de Naam des Heeren zal laden. Dat hij ontrouw zal zijn aan zijn Meester. Paulus weet dat hij uit en van zichzelf geen kracht heeft om staande te blijven als de ure der verzoeking komt. Wat is immers een mens?

Maar hij heeft moed gegrepen. Hij heeft vertrouwen gekregen dat de Heere hem verlossen zal van zijn vijanden. In onze vertaling lezen we "dat dit mij ter zaligheid gedijen zal". Het woord 'zaligheid' zullen we hier echter op moeten vatten als allereerst betrekking hebbende op zijn bevrijding, zijn verlossing uit de hand van zijn vijanden. Paulus zal - zo mag hij vertrouwen - van de Heere kracht ontvangen om staande te blijven en niet te bezwijken in het uur van de beproeving als het vuur heet gestookt zal worden. Ja, hij zal verlost worden. Dat

vertrouwt hij, dat weet hij - in het geloof. Maar hoe zal die uitredding dan een feit worden? Op die vraag geeft Paulus antwoord als hij zegt, dat het zal zijn "door uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus". Hij plaatst twee dingen naast elkaar, die van ongelijke grootheid zijn. Het ene is menselijk, namelijk het gebed van de Filippijzen. Het andere is van God: de toebrenging des Geestes. Mogen die twee wel op één lijn geplaatst worden? Zijn ze niet te ongelijk aan elkaar? Ja, ongelijk zijn ze en toch bindt Paulus ze nauw aan elkaar. Het gebed van de Filippijzen - zo weet hij - is er immers op gericht dat de Heere aan Paulus Zijn Geest in ruime mate zal willen schenken. Want het is alleen door die Geest dat de apostel vrijmoedig zal worden gemaakt om een goed getuigenis aangaande de Heere Jezus te laten horen. En nu gelooft Paulus dat het gebed om die Geest verhoord wordt en dat Paulus de Geest zal ontvangen en door die Geest vrijmoedigheid om te spreken van de hoop die in hem is.

Sterke verwachting

Ja, Paulus heeft een sterke verwachting dat dit inderdaad zo zal gaan. Hij drukt dat uit met de woorden "volgens mijn ernstige verwachting en hoop". Het woord dat met "verwachting" vertaald is is een zeer levendig woord in het Grieks. Stel u voor, dat u iemand van het vliegveld moet halen. U staat temidden van vele anderen te wachten en uit te kijken naar de persoon die u zult ontmoeten. Daar gaan de deuren open en er komen mensen in de ontvangruimte. U rekt de hals uit; u gaat op uw tenen staan; er is spanning in uw blik. Wel, zo iets is het bij Paulus. Hij ziet met sterk verlangen uit. Reikhalzend verwacht hij hulp van Boven als antwoord op het gebed van de Filippijzen. En terwijl hij gespannen uitziet is er hoop in zijn hart dat God hem echt niet alleen zal laten staan. Er zijn beloften en de Heere zal die waar maken. Hij is immers een waarmaker van Zijn Woord.

Hoe de uitkomst dan komen zal? Dat zegt Paulus zowel op een negatieve als een positieve manier. Het negatieve is: Ik zal in geen zaak beschaamd worden. Het positieve is: In alle vrijmoedigheid zal Christus groot gemaakt worden.

Dat wil zeggen dat Paulus gelooft dat de Heilige Geest het hem inderdaad aan niets zal doen ontbreken. Hij zal verlost worden van zijn vijanden, want

de Geest zal hem niet onthouden wat hij nodig heeft. Paulus verwacht, dat hij met vrijmoedigheid zal kunnen spreken. Vrij en ongebonden. Geen vrees zal hem weerhouden om van Zijn Meester en van Zijn dienst te getuigen. Zo luidde toch ook de belofte die de Meester aan Zijn discipelen heeft nagelaten? "Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zo zijt tevoren niet bezorgd wat gij spreken zult en bedenkt het niet; maar zo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest" (Mark. 13:11).

En als Paulus zo met vrijmoedigheid zal mogen getuigen, dan zal Christus worden groot gemaakt. Dan maakt het voor Paulus ook niet eens meer zoveel uit, wat er met hem zelf gebeuren zal. Dat kan namelijk leven zijn, maar ook sterven.

Denk er niet gering over. Van de menselijke kant bezien ligt zijn lot in de handen van de keizer. Als Nero besluit dat Paulus sterven zal, wie zal het dan verhinderen? Paulus houdt er rekening mee dat het zo zou kunnen gaan. Vandaar dat hij spreekt van sterven. De dood kan inderdaad dichtbij zijn. Maar zal Paulus dan zijn leven dierbaar achten voor zichzelf? Voor hem is het belangrijker dat hij zijn loop zal mogen volbrengen. En dat Christus zal mogen worden verheerlijkt in zijn lichaam. Of dat nu in de weg van leven is of in de weg van sterven....

Genade is genoeg

Als we deze woorden van Paulus op ons laten inwerken is het eerste wat ons moet opvallen dat hier blijkt dat Gods genade in alle omstandigheden en voor alle situaties waarlijk genoeg is.

Hoe weet Paulus al die dingen waar hij van spreekt, zo zeker? Dat hij bevrijd zal worden; dat het gebed van de Filippijzen verhoord zal worden en dat de Geest hem zal worden toegebracht; dat hij vrijmoedigheid zal ontvangen. Hoe weet hij dat allemaal? Hoe kan hij er zo zeker van zijn? Dat zal toch alstublieft geen inbeelding zijn; iets wat Paulus zichzelf wijs maakt? Dat kan immers! Een mens kan op het terrein van de geestelijke zaken zichzelf heel wat inbeelden. Zo is het toch bij Paulus niet?

De apostel weet deze dingen, omdat hij Gods genade kent. En Hij weet hoe Gods genade werkt. Let maar even op vers 20, waar Paulus de woorden gebruikt 'gelijk te allen tijd'. Hij heeft

ondervinding van Gods genade. Die genade heeft hem nooit tekort gedaan of in de steek gelaten. Keer op keer heeft hij ondervonden dat Gods genade in al zijn noden en behoeften voorzag. Die genade zal hem nu ook niet teleurstellen. Die zal hem nooit teleurstellen.

Is dat niet het geheim in het leven van Gods kinderen? Het was genade toen God naar hen omzag. Toen God hen oproapte. Toen God hen een nieuw hart gaf. Toen God hen tot een nieuwe mens maakte. Toen de Heere Zijn Woord aan hun hart legde. Toen dat Woord een kracht tot zaligheid werd in hun leven. Toen de Heere hun roepen beantwoordde. Het is genade van begin tot eind.

Maar houdt die genade dan een keer op? Zal het Gods kinderen dan ooit aan die genade ontbreken? Nee. Genade bracht hen zover als ze nu zijn. Genade zal hen ook verder leiden. Totdat Gods kinderen Thuis zijn. Welnu, die genade, die nimmer-aflatende genade, is de enige grond voor hun vertrouwen.

Nee, er is geen grond voor vertrouwen in henzelf. Zelfs niet in hun gemoedsgesteldheden. De enige grond om verder te gaan, een onbekende toekomst tegemoet, zelfs lijden en dood tegemoet, is gelegen in Gods onveranderlijke genade. Die is echt genoeg! In tijd en eeuwigheid.

De kracht van het gebed

Een andere zaak die bij nauwkeurige lezing van Paulus' getuigenis opvalt, is dat de apostel een grote kracht aan het gebed toeschrijft. We zagen dat hij in één adem noemt het gebed van de Filippijzen en de gave van de Geest. Hij is er van overtuigd dat God het roepen van Zijn volk in Filippi - en dat ligt mijlenver van Rome, waar Paulus gevangen zit - hoort. Als zij in Filippi hartelijk smeken of de Heere Zijn gevangen knecht door Zijn Geest vrijmoedigheid wil geven, dan hoort Hij dat gebed en beantwoordt Hij het.

Wat ligt hier een rijke vertroosting in. Alle dingen geschieden naar de raad en wil van God. God regeert immers alles. Kan een mens op de gang der dingen wel ooit invloed uitoefenen? Ja, Paulus gelooft in de kracht van het bidden. Hoe dat verband dan is tussen het gebed en wat in Gods raad bepaald is dat geschieden zal? Over dat verband laat Paulus zich hier niet uit. Hij weet alleen wat God gezegd heeft en dat wat Hij gezegd heeft betrouwbaar is, namelijk: 'Bidt en gij zult ontvan-

gen'. Als de Filippijnen bidden om de Geest ervaart Paulus dat de Geest hem gegeven wordt.

Kent u ook dit vertrouwen in de kracht van het gebed? Of ontbreekt dit vertrouwen in ons bidden? Komt dit gebrek aan vertrouwen misschien ook uit in onze slordigheid in het gebed? Bij vele mensen is het gebedsleven immers erg slordig.

Waar we ook nog even aandacht aan moeten geven is dat Paulus, sprekend over het gebed van de Filippijnen, doelt op hun gezamenlijke gebeden. In onze vertaling is dat niet zo direct te zien. Er staat in vs. 20 "uw gebed". Maar dat "uw" is een meervoud. Paulus doelt dus niet de individuele gebeden van de Filippijnen afzonderlijk, maar op hun gemeenschappelijke gebeden. Natuurlijk, bidden is allereerst een persoonlijke zaak. Maar het

is ook goed om samen te bidden. Om ons te verenigen in gemeenschappelijk gebed. Zo doen we immers ook in onze erediensten. Dan bidt - als het goed is - de gehele gemeente. Dan worden bepaalde noden gemeenschappelijk gedragen en gemeenschappelijk aan de Heere opgedragen. Maar het verdient ook aanbeveling als naast de openbare erediensten Gods kinderen ook meer gemeenschappelijk zouden bidden. In vroeger tijd kwamen Gods kinderen vaak samen niet alleen om met elkaar over Gods bemoeienissen met hen te spreken, maar ook om gemeenschappelijk allerlei nood aan de Heere op te dragen en om zo de kracht te zoeken in de weg van het gebed. Overweeg eens of we in dit opzicht niet aan vrijwillige armoede doen.

Den Butter

Het geloof is het antwoord op het Evangelie waarin geopenbaard wordt dat de zaligheid in Christus is. Het geloof beaamt dit ten volle. Het geloof in de verhoogde Zoon is als het opzien tot de koperen slang in de woestijn. Al de verschillende geloofsoefeningen kun je hieraan herkennen. Wie hongert naar Christus, hongert naar Hem, omdat Hij alleen kan zalig maken. Wie leunt op Christus, zoekt zijn vastheid alleen in Hem. Buiten Hem is geen gerechtigheid en geen vastheid. Ook niet in zichzelf, in mijn eigen werken.

Onderzoekt uzelf

Guthrie dringt er sterk op aan om te onderzoeken of we in het geloof zijn. "Deze dingen kan men toch weten". Verschuilen wij ons niet vaak achter de gedachte dat het zo ontzettend moeilijk is om tot deze zekerheid te komen? Onderzoeken we onszelf dan aan de hand van Gods Woord? 'Het geloof doet zich bij tijden gevoelen door haar werkzaamheden, uitgangen en oefeningen. Het gaat toch niet buiten de mens om als het hart naar Christus uitgaat en als het hart Christus heeft uitgeroepen tot Heere over het leven.' Laten we ons hart naast deze woorden van Guthrie leggen. Gaat ons hart naar Christus uit om Hem te kennen?

De echtheid van het geloof

Telkens weer gaat Guthrie in op de vragen rondom het echte geloof en het schijn geloof. Blijkbaar heeft hij in zijn pastorale praktijk veel met deze vragen te maken gehad. Deze vragen leven vandaag nog, al zijn er ook voor wie deze vragen een gepasseerd station zijn. Zij houden alle geloof voor echt geloof. Met de mogelijkheid van schijn geloof wordt zo snel mogelijk afgerekend. Wanneer de Heere in Zijn Woord door middel van de prediking deze dingen aan de orde stelt, worden zulke mensen al snel korzelig. Over het schijn geloof moet maar niks gezegd worden, want stel je voor dat je eens ging twijfelen en niet meer blij de kerk uitkomt. U begrijpt dat we geen pleidooi voeren voor een 'twijfelend geloof'. Met Guthrie schrijven we dat we altijd hebben te staan naar de zekerheid die eigen is aan het geloof. Maar we voeren ook geen pleidooi voor het schijn geloof. Dat is surrogaat, waar je ook verloren mee gaat. Het onderscheid moet duidelijk vanuit de Schrift worden aangewezen. Enkele dingen die Guthrie aandraagt als onderscheid tussen schijn geloof en echt geloof willen we hier noemen.

Des Christens groot interest (5)

Onderscheid in het geloof

De vorige keer hebben we samen gezien hoe Guthrie het geloof omschrijft. Maar het rechtvaardigend geloof functioneert niet in iedere gelovige op dezelfde manier. We willen een paar pastorale opmerkingen vermelden. Guthrie maakt deze opmerkingen met het oog op hen, die die verschillende omschrijvingen van het geloof niet allemaal in hun eigen hart (her)kennen.

Iedere gelovige kent niet al de verschillende werkingen en oefeningen in het geloof, zoals die in de Schrift ons worden voorgehouden. Niet een ieder durft met Job te zeggen: "Ziet zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" Job 13:15. Lang niet iedere gelovige zal zo ver durven gaan als de Kananese vrouw.

We hoeven niet verontrust te zijn als we al die verschillende werkingen van het geloof niet kennen. Wanneer het geloof in ons hart vooral een hongeren en dorsten naar Christus is, is het ook geloof. Ook al staat dan de geloofsdaad van het vertrouwen op de Heere wat meer op de achtergrond.

Ook zijn oefeningen van het geloof niet altijd even sterk in een gelovige. In de ene tijd zijn ze sterker en krachtiger dan in een andere tijd. Ze kunnen (door onze eigen schuld) ook weer verflauwen. Het ongeloof krijgt meer dan eens ook weer de overhand.

Bij alle verscheidenheid in de geloofs-

oefeningen in het leven van de gelovigen is er toch ook weer een éénheid. Want het wezen van het geloof is in al die oefeningen ook weer hetzelfde. Iedere gelovige stemt van harte in met "Gods heilsplan tot zaligheid in Christus Jezus". Alle begunadigde mensen stemmen van harte in met de gerechtigheid van Christus als de gerechtigheid die behoudt. "Wanneer God de mens een nieuw hart geeft, dan brengt hij de mens onder de eisen van het genadeverbond, en wel op zodanige manier dat de mens eenswillend wordt met God." Christus is de enige weg tot behoud, zodat we afstand gaan nemen van alle andere wegen. "Als de mens gaat begrijpen dat God een weg geopend heeft om aan de Goddelijke gerechtigheid genoeg te doen en de verloren mens te redden door de menswording van Christus, dan vindt hij dit zo'n goede en zekere weg dat hij voor eens en voor altijd afziet van de werken der wet."

Het kenmerk van het echte geloof in al zijn verscheiden werkingen is dat je zalig wil worden zoals God wil dat ik zalig wordt. Dit geloof staat lijnrecht tegenover de werken van de wet. De bereidheid om uit vrije genade zalig te worden, kan en mag niet gemist worden. Het geloof heeft in zich de kennis dat de mens in zichzelf verloren is, maar tegelijk ook de kennis van de volheid in Christus. Die ons gegeven is tot een volkomen vrijlossing.

De hypocrieten willen Christus niet aannemen als de enige en volkomen Zaligmaker. Ze houden altijd nog iets van henzelf vast om daarmee Gods genade te verwerven. Bovendien houden zij nog altijd vast aan de zonde. Ze willen 'het verdrag' met hun zondige begeerten niet verbreken.

Het echte geloof doet afstand van alle eigengerechtigheid zoals Paulus alles buiten Jezus schade en drek ging achten. Het echte geloof verbreekt de band met de zonde, al komt een gelovige nooit los van de zonde. Echt geloof kan niet zonder bekering. We keren ons af van de zonde, omdat we de zonde leren haten. We keren ons tot God, omdat ons hart vervuld is met vreugde om de wil van de Heere te doen. Deze dingen vind je bij een schijngelovige niet in zijn hart.

Ook neemt een schijngelovige de Heere Jezus niet aan in al Zijn ambten. Hij wil de Heere Jezus nog wel als Priester aannemen Die hem zijn zonden vergeeft. Maar hij wil bijvoorbeeld de Heere Jezus niet als Koning erkennen, om zich geheel door Hem te laten regeren. Het onderwijs van Jezus als Profeet over de waarachtige bekering schuift men terzijde.

Een schijngelovige wil ook niet het kruis dat aan volgen van Jezus verbonden is. Het echte geloof daarentegen volgt Christus ongeacht welke gevaren er ook aan verbonden zijn. Het echte geloof kan niet meer zonder Christus. Het grijpt Christus aan welke consequenties het ook heeft.

Zo heeft Guthrie duidelijk gemaakt wat hij onder het geloof verstaat. Het geloof is het eerste grote kenmerk van het deelhebben aan Christus. Kennen wij dit geloof? Herkennen wij dit geloof in ons hart? zoeken we onze zaligheid buiten onszelf in Christus, zoals Hij aangeboden en aangeprezen wordt in het Woord?

Het geloof is een gave van God, die

Hij uit genade wil geven aan zondaren, die het geloof missen. Guthrie werpt zijn lezers (ons) niet terug op zichzelf. Hij laat zien wat nodig is om zalig te worden. Wanneer het geloof u ontbreekt, wil de Heere het schenken. In het tweede deel van dit boekje komt hij daar uitvoerig op terug.

Het tweede kenmerk

In het vierde hoofdstuk van "Des Christens groot interest" noemt Guthrie het tweede kenmerk van het deelhebben aan Christus. Een christen is nieuw schepsel, 2 Kor. 5:17. Een christen is een mens die door de Heilige Geest herschapen is. Deze vernieuwing omschrijft Guthrie als een duidelijk waarneembare verandering. Tegelijk zegt hij dat dit niet geldt voor degenen die de Heere vanaf de moederschoot krachtig geroepen heeft. Hij plaatst er nog een kanttekening bij. "Sommigen kennen die tegenstelling tussen het oude en het nieuwe scherper in hun leven dan anderen. Dit komt omdat niet ieder in gelijke mate onder macht van de duisternis is geweest." Met deze pastorale notitie wil Guthrie aangeven dat niet iedere gelovige de overgang uit de duisternis tot het licht, in dezelfde mate beleeft. Het is bij de een krachtiger en duidelijker dan bij de ander.

De zondaar die vernieuwd wordt door de Heilige Geest wordt de nieuwe mens genoemd, Kol. 3:10. "In dit Schriftgedeelte wordt de nieuwe mens getekend. Want het is niet alleen maar een nieuwe tong, of een nieuwe hand, maar een nieuwe mens. In deze mens is een nieuw levensbeginsel, een nieuw hart."

De volgende keer zullen we D.V. zien hoe dit kenmerk van het nieuwe leven als kenmerk en toetssteen functioneert.

H. Polinder

In 1972 werd hij bevestigd als predikant van de gemeente Dundas in het kerkverband van de Free Reformed Churches of North America.

In 1977 kwam Ds. G. Hamstra over naar Nederland, waar hij verbonden werd aan de gemeente van Alphen aan den Rijn. In 1981 volgde hij de roeping naar Elburg, waar hij vier jaar mocht dienen.

In 1985 riep de Heere hem opnieuw naar de Free Reformed Churches of North America en wel naar de gemeente Clifton in New Jersey. Daar mocht Ds. Hamstra bijna 8 jaar werken voordat in 1992 de Heere zijn weg leidde naar de Free Reformed Church van Toronto.

Tijdens de herdenkingsdienst preekte Ds. Hamstra over 1 Korinthe 4:1,2 "Alzo houde ons ieder mens, als dienaars van Christus en uitdelers der verborgenheden Gods. En voorts wordt in de uitdelers vereist, dat elk getrouw bevonden worde."

Ds. Hamstra werkte de preek uit door eerst te letten op de omstandigheden waarin de gemeente van Korinthe zich bevond. Nadat de Heere aanvankelijk veel zegen had gegeven op de prediking van Zijn Woord, waren er later moeilijkheden ontstaan. Er waren partijenschappen. Paulus bekritiseert deze partijenschappen en vermaant tot de liefde van Christus.

In het tweede punt stond Ds. Hamstra stil bij het feit dat de dienaren des Woords uitdelers zijn van de verborgenheden Gods. Het woord voor uitdelers in de oorspronkelijke tekst betekent eigenlijk roeiers op een schip. De Heere Jezus voert het bevel en Zijn dienaren zijn roeiers die getrouw moeten zijn. De verborgenheden van God zijn de waarheden van het Evangelie. Daarbij gaat het er niet om dat de dienaren van het Evangelie maar "waarheden" zonder meer de gemeente voorhouden. Zij moeten Hem die de Waarheid is en het Leven de gemeente voorhouden. Dat kan een eenzame taak zijn. Dat is ook een heerlijke en hoge roeping. De onbekeerden moeten gewaarschuwd worden en de weg ter zaligheid gewezen worden. Zondaren moeten vernederd worden door de prediking van de Wet om zo plaats te maken voor het heerlijke Evangelie van de Heere Jezus Christus. Daarvoor is het nodig dat de predikant zijn gehoor ook pijn doet doordat hij de zonde en de schuld aanwijst. Zo wordt een zondaar verbroken en de weg naar Christus geopend. Het is niet goed wanneer de dienaren alleen maar zach-

Ds. G. Hamstra 35 jaar predikant

Jongstleden vrijdag 30 januari, was het een blijde dag voor de familie Ds. G. Hamstra van Toronto, Ontario, Canada. Ds. Hamstra ging voor in een kerkdienst waarin hij mocht herdenken dat hij op 2 januari jl. 35 jaar geleden in het ambt van dienaar des Woords bevestigd werd. Deze herdenkingsdienst vond plaats onder grote belangstelling in het kerkgebouw van de Free Reformed Church in Toronto.

Ds. Hamstra heeft gedurende zijn ambtswerk drie kerkverbanden mogen dienen.

Op 2 januari 1963 werd Ds. Hamstra bevestigd in Bloor-East Presbyterian Church in Toronto. De bevestiging vond plaats door Prof. John Murray die destijds hoogleraar was aan Westminster Seminary in Philadelphia, waar Ds. Hamstra zijn opleiding tot dienaar des Woords ontvangen heeft.

te woorden spreken. De prediking moet ontdekkend zijn.

In zijn derde punt sprak Ds. Hamstra over het feit dat de dienaren getrouwd moeten zijn. Het gaat in het ambt niet om vele talenten, maar om trouw. De dienaren van het Evangelie moeten trouw de waarheid verkondigen aangaande hemel en hel, en aangaande ware bekering. Daarvoor moet de dienaar zelf weten wat het betekent een arme zondaar voor God te zijn. De dienaar moet zelf deel hebben aan die rijke genade van het Evangelie.

Het grootste wonder in het leven is dat men Gods genade mag kennen. Er is niets groter te ontvangen in het leven dan dit, dat God een zondaar zaligmakende genade schenkt. Het is deze genade die de dienaren de gemeente moeten voorhouden. We liggen in Adam verloren en moeten in Christus zalig worden. De Heere Jezus is een volkomen Zaligmaker. De dienaren moeten die genade met liefde de ge-

meente voorhouden. Het wonder van Gods genade komt openbaar in het Kruis van Christus. Daar wordt de toorn van God op het diepst en de liefde van God op het hoogst getoond. De Heilige Geest moet de ogen openen voor Christus aan het kruis. Dan vindt bekering plaats. De zondaar gaat wenen over eigen zonde en schuld en ziet in Christus zijn hoogst verlangen. Moge de Heere Zijn dienaren genade geven om getrouwd te zijn.

Ds. Hamstra werd toegesproken namens de kerken en de gemeente van Toronto door de consulent Ds. G.R. Procee van Hamilton. Het was een fijne en bemoedigende avond.

Wij willen ook langs deze weg Ds. Hamstra samen met zijn vrouw en twee dochters van harte feliciteren met deze mijlpaal in hun leven. De Heere is goed voor hen geweest. Moge Hij hen verder leiden en tot zegen stellen voor de kerken.

Hamilton, G.R. Procee

Gaat de dominee voorbij? (3)

Wie de fundamentele veranderingen, die zich de laatste jaren binnen onze samenleving voltrokken, heeft herkend, zoals door Ds. Blok geschetst, zal de gevolgen daarvan in het kerkelijke leven niet minder herkend hebben. Een zorgwekkende ontwikkeling, waarvan ik de vorige keer opmerkte, dat deze gemeentelieden niet onberoerd en dominees niet onbewogen laat. Daarmee is tegelijk het gemeenschappelijk belang van een grondige bezinning onderstreept. Een bezinning, die ons allen aangaat, kerkganget en ambtsdrager. Wie deze bezinning niet nodig acht, sluit zijn ogen voor de werkelijkheid en zal op den duur vastlopen met allerlei vragen, waarop hij het beslissende antwoord schuldig zal moeten blijven.

Mag in algemene zin al worden gesteld, dat het funest is wanneer wij de aansluiting missen met het proces van veranderingen, dat binnen onze samenleving op gang is gekomen, dan heeft dat in het bijzonder zijn weerslag in het kerkelijk(e) (mee)leven. Het baat ons bitter weinig om af en toe onze klacht te uiten over een kerk en samenleving, die op drift zijn, zonder dat wij ons ooit ingespannen hebben om de oorzaak van deze trieste realiteit te onderzoeken. Doffe berusting in de bestaande situatie helpt ons niets of weinig. Wat helpt ons dan wel? De houding, waartoe Jezus eenmaal, in

bijzonder zorgelijke omstandigheden Zijn discipelen, riep: 'Waakt en bidt'. Gods Kerk behoort zich telkens maar weer rekenschap te geven in hoeverre zij nog leeft bij dit altijd actueel blijvende woord! Waakt om bewaard te worden voor de verleiding van de wereld. Waakt om niet te verslappen in de goede strijd des geloofs. Waakt om toch vooral niet toe te geven aan de neiging om zich wat aan te passen onder de druk van de maatschappelijke ontwikkelingen. Wie niet waakt, valt in slaap, legt het moede hoofd neer om vervolgens gewillig slachtoffer te worden van het werelds denken en handelen. Waken veronderstelt: de tijd verstaan waarin wij leven. De tijdgeest onderkennen om haar te kunnen weerstaan. Daarvoor is het gebed onmisbaar. Het waken moet gedragen worden door een hartelijk bewogen gebedsleven. Waar dat gevonden wordt, zijn de ogen op God geslagen. Om van Hem hulp en wijsheid te vragen. Maar daar is niet minder het omzien naar elkaar. Het dragen van elkanders lasten tot vervulling van de Wet van Christus. Deze vervulling heeft alles te maken met het vertroosten van de kleinmoedigen, het ondersteunen van de zwakken en het betrachten van de lankmoedigheid jegens allen. Met deze apostolische vermaningen hebben wij een concrete vertaling van de zorgen en de moeiten,

die hun uitwerking helaas niet missen op de vervulling van het ambt binnen de christelijke gemeente.

Het meest schrijnend wordt dit ervaren binnen het pastoraat, dat al zwaarder wordt. Oudere predikanten, die hun jonge jaren niet vergeten zijn, zullen dit het meest objectief kunnen beoordelen. De tijd heeft niet stilgestaan. Dat de dominee wellicht zijn beste (langste) tijd gehad heeft, kan als een bedreiging klinken. Niet te ontkennen valt echter, dat vele m.n. jonge predikanten lijden onder een gespannen, dan wel overspannen werksituatie. Of dit te wijten is aan de persoonlijkheid van de ambtsdrager, dan wel wordt veroorzaakt door het ongezonde geestelijke klimaat, dat vanuit de samenleving óók de christelijke gemeente binnendringt, willen wij nader bezien.

Predikant en overspanning...

In een hoofdstuk met de veelzeggende titel: Predikant en overspanning, gaat Ds. Blok hier nader op in. Hij noemt dan o.a. een aantal feiten, ontleend aan de praktijk van het kerkelijke leven, waardoor het pastoraat duidelijk bemoeilijkt is in vergelijking met vroeger jaren.

- De maatschappij is harder en zakelijker geworden; diezelfde harde en zakelijke mentaliteit wordt soms in de kerk aangetroffen. Met alle gevolgen van dien voor de onderlinge omgang.
 - Een toenemend aantal gemeentelieden is 'in therapie'. Dat is een signaal dat er iets mis is.
 - Er is in de gemeente onmacht om zelf (met Gods hulp) problemen op te lossen. Mensen zoeken snel een helper.
 - Het aantal huwelijksconflicten neemt toe, ook bij jonggehuwden. Hoe (on)voorbereid ging men het huwelijk in?
 - Het aantal verslavingen neemt toe.
 - Mensen kunnen moeilijker met moeilijke situaties omgaan. De gelovige 'verwerking' is een probleem. Men 'neemt' moeilijke situaties vaak niet meer. Hier zit het probleem rond de Godsvraag achter.
 - Persoonlijke godsvrucht is bij menig een niet sterk ontwikkeld. Men zoekt wel een therapeut, maar de verhouding met de Heere is soms geblokkeerd.
 - Het weerstand-bieden tegen de verleidingen van de duivel functioneert in het geloofsleven te weinig.
- Ik wil niet nader ingaan op de omschrijving van deze feiten, die wij wellicht wat anders of voorzichtiger ge-

formuleerd zouden hebben. Het moet ons duidelijk zijn, dat de schrijver, met deze opsomming, wezenlijke zaken aandraagt, die het overdenken meer dan waard zijn.

Genoemde feiten, zouden met vele andere vermenigvuldigd kunnen worden.

Zien wij ook in 'eigen kring' niet een toenemende vraag aan deskundige hulpverlening? Zijn daarbij de cursussen van de GLIAGG, uitgeschreven tengevolge van de veelal complexe situaties, waarin ambtsdragers verzeild kunnen raken, geen indicatie, dat er niet slechts iets mis is, maar veel aan de hand is, wat ons grote zorg moet baren?

Om nog maar te zwijgen over cursussen, speciaal bedoeld voor pastores en hun echtgenoten. Of zelfs aparte bijeenkomsten, waar de moeiten van de predikantsvrouwen, die kennelijk onvermijdelijk aan het pastorieleven verbonden zijn, besproken kunnen worden.

Over het glazen huis bestaan immers ettelijke geschriften en gedichten?

Belangrijk is niet alleen de gesignaleerde crisis binnen het pastoraat (en pastorieleven) te onderkennen, maar te zoeken naar wegen en middelen, die enige verlichting kunnen geven. Het verschijnsel van moedeloosheid en in sommige gevallen zelfs uitzichtloosheid, is met de profeten van het Oude Testament niet voorbij.

Wat is er aan te doen?

Blok geeft een duidelijk bijbelse handreiking, waar wij dankbaar voor mogen zijn. Hij wekt daarbij geenszins de pretentie, dat hij hiermee het pasklare antwoord tot oplossing van alle gestelde problemen heeft gegeven. Wel stelt hij zich de vraag of het ambt aller gelovigen niet te weinig of zelfs in het geheel niet gepraktiseerd wordt! Wie dat durft te ontkennen, lijdt óf aan een optimistische gemeentebeschuwing óf heeft de geestelijke schraalheid, die alom wordt aangetroffen, beslist onvoldoende gepeild.

Eén en ander heeft echter wel tot gevolg, dat dit een geweldige druk legt op het ambt van predikant en allen, die met hem mogen dienen in Gods kerk.

Wat houdt deze dienst eigenlijk in?

Met betrekking tot de herder en leraar hoeven wij niet naar het antwoord te zoeken. Zijn roeping is schriftuurlijk beschreven in het klassieke formulier tot bevestiging van Dienaren des Woords. Hetzelfde kan uiteraard gezegd worden van de overige ambten.

Tocht houdt Blok m.n. collegae-predi-

kanten op een gevoelige wijze de spiegel voor, wanneer hij in een volgend hoofdstuk ingaat op 'De eigen zielszorg van de Dienaar des Woords'.

Hij maakt hierbij gebruik van een referaat, dat in 1927 (!) werd gehouden door Ds. K. Fernhout voor de vereniging van gereformeerde predikanten in Kampen. U zult nà kennisneming van enkele opmerkingen, die ruim zeventig jaar geleden 'onder de rook van Urk' gemaakt werden, misschien wel met mij denken aan de bekende uitdrukking dat 'tijden veranderen'.

Het voluit bijbels getuigenis en niet minder de haast voelbare ernst, roepen een heimwee op naar tijden, waarin het kennelijk niet als 'belastend' werd ervaren, wanneer het zwaard des Geestes ook eens gevoelig op het domineeshart werd gezet.

Wij luisteren naar een stem uit het verleden: 'Wij mogen de gemeente voor gaan. Maar hoe kan dat als wij zien op eigen zonden? Ons leven kent eigen oneindig tekort. Daarom moeten wij ons altijd beproeven onder het heilig oog van God en bij het licht van Gods Woord. Nadrukkelijk wordt de eigen zielszorg ons door de Heilige Schrift geboden. De oproep van Jezus: 'Blijft in Mij' (Joh. 15:4) geldt ook voor de predikant. 'Wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus' (2 Petr. 3:18) en 'Benaarstigt u... broeders... om uw roeping en verkiezing vast te maken' (2 Petr. 1:10). Het geldt ook voor de predikanten. Laten wij, dominees, ons reinigen van alle bezoedeling van het vlees en van de geest en zo onze heil-

ligheid volmaken in de vreze Gods (2 Kor. 7:1). Weest eerst een gelovige christen. Wie herder is, houdt nooit op schaap te zijn. En je bent een betere herder naarmate je meer schaap bent. En gij die een ander onderwijst, onderwijst gij uzelf niet? (Rom. 2:21).

De apostel Paulus sluit zich helemaal bij de gemeente in als hij zegt: laten wij dan de werken van de duisternis afleggen en aandoen de wapenen van het licht; 'Laat ons, als in de dag, eerlijk wandelen; niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in slaapkamers en ontuchtigheden, niet in twist en nijdigheid' (Rom. 12:12 en 13). Zie toe op uzelf en op de leer... (!) en op de kudde. Fernhout zegt dan: Het is een bekend verschijnsel dat wij, juist in de dingen waarin wij voor anderen hebben te zorgen, onszelf licht vergeten. De tuinman bedient zijn klanten, maar laat gemakkelijk zijn eigen tuin overwoekeren door onkruid... Voorop stelt Fernhout dan het heilig karakter van onze bediening vanwege haar oorsprong, de kring waarin we haar vervullen, de dingen waarin we bezig zijn en het doel waarop ze zich richt. Daarover D.V. een volgende keer meer. Hier komen gevoelige zaken aan de orde, die wij niet in der haast moeten vermelden om vervolgens de schijnwerper te richten op de gemeente. Neen, wie zich als dienaar van Gods Woord mag stellen voor de spiegel, die hetzelfde Woord hem voorhoudt, moet niet nà een korte blik en hevige schrik, binnen de kortste keren vergeten hoe hij eruit ziet (Jac. 1:23 en 24). Om eigen geweten te stillen?

Ds. J.H. van Dijk

Afscheid van Ds. E. Hakvoort van Meerkerk

Het was donderdag 12 februari een bewogen avond voor kerkenraad en gemeente van Meerkerk en voor Ds. en mevr. Hakvoort. Na een periode van bijna drie en een half jaar werd afscheid genomen in een dienst waar ook vele genodigden tegenwoordig waren. In het verleden heeft Ds. G. Blom bijna 42 jaar in de gemeente van Meerkerk mogen arbeiden. Ds. Hakvoort nam afscheid na bijna 42 maanden in de gemeente van Meerkerk gearbeid te hebben. Wie ook gaat, de Opperherder blijft. Moge de Heere in de ledige plaats voorzien. De kerkenraad worde wijsheid geschonken om de gemeente te mogen leiden in de vacante tijd die nu is aangebroken.

Het woord Gods werd op deze avond bediend uit Handelingen 20:32 "En nu, broeders, ik beveel u Gode en het woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden."

Thema: HET AFSCHIED VAN PAULUS VAN DE GEMEENTE VAN EFEZE

1. Hij wijst hen naar het Woord des Heeren.
2. Hij wijst hen naar het werk des Heeren.
3. Hij wijst hen naar de zegen des Heeren.

1. Hij wijst hen naar het Woord des Heeren

Paulus heeft in Efeze veel meege-maakt. Hij heeft gesproken in de syna-goge en in de school van Tyrannus. Hij heeft Demetrius en zijn volgelingen leren kennen. Door genade mocht er vrucht zijn op zijn arbeid. Er werden er velen toegebracht. Nu is Paulus aan het einde van zijn derde zendingsreis gekomen. Te Milete ontbiedt hij de ouderlingen van Efeze. Paulus gaat naar Jeruzalem waar banden aanstaan-de zijn. Paulus schrijft in vs. 24a "Maar ik acht op geen ding, noch houdt mijn leven dierbaar voor mijzel-ven."

Paulus zegt tot de ouderlingen van Efeze dat hij hen Gode beveelt. Hij draagt hen aan de Heere op, de Opperherder van Zijn Kerk, de Koning van Zijn Kerk.

Paulus zag gevaren, vs. 29: "Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wol-ven tot u inkomen zullen die de kudde niet sparen." De herder ging weg en de wolven zouden komen. Hij doelt hier-mee op gevaren van buitenaf. Maar ook van binnenuit bedreigen gevaren, vs. 30: "En uit uzelfen zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich." In 2 Tim. 2:17 noemt Paulus hen: Hymeneus en Filetus. Sommige personen zouden door de gemeente beproefd worden, anderen daarente-gen niet. Van Efeze zou later gelden dat zij haar eerste liefde had verlaten.

Paulus heeft ruim 3 jaar de gemeente van Efeze gediend, hij beveelt haar nu Gode.

"En het woord Zijner genade". De gevaren dienen onderkend te worden vanuit het Woord. Het is genade dat de Heilige Schrift is gegeven. Alles ligt immers verbeurd. Door de val is ieder de satan en de afgoden toegeval-len. Het zou niet onrechtvaardig zijn als de Heere ieder zou laten liggen. Maar de Heere heeft van eeuwigheid gedachten des vredes gehad. Hij heeft de Heilige Schrift gegeven. De inhoud van de Heilige Schrift is ook genade.

De Bijbel getuigt van het werk van Jezus Christus, van het kruis. Na de val heeft de Heere Adam bekeerd. De moederbelofte werd gegeven. Ook in Meerkerk werd 3 jaar genade gepre-dikt. Een rijke Christus en een arme zondaar en hoe die twee bij elkaar ko-men. Nu gaan wij elkander verlaten. De rijkdom van Christus wordt ontslo-ten aan hen die het niet meer weten. Gewezen wordt op een uitspraak van Kohlbrugge die zei: Houdt vast aan de

eenvoudige Heidelbergse. Zo zeggen wij vanavond: Houdt aan het Woord vast.

Onbekeerden, weest gewaarschuld. De Bijbel spreekt van genade. Wee ons als we onbekeerd blijven. Zoekt de HEERE terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.

De Heere versterke waar een begin van genade mag zijn. Hij doe opwas-sen in de kennis en de genade des Heeren Jezus Christus.

2. Hij wijst hen naar het werk des Heeren

De tekst zegt hiervan: "Die machtig is u op te bouwen." De satan is wel machtig, maar de Heere is almachtig. Onder de toelating Gods kan de satan veel doen. Maar de Opperherder staat overal boven.

Wat is "opbouwen"? We moeten den-ken aan het bouwen van een huis. Eerst moet het fundament gelegd. Er moet niet op zandgrond gebouwd wor-den. Niet bouwen op droggronden. Er dient gebouwd te worden op de verkie-zende genade Gods in Christus. Christus wilde naar deze aarde komen om de schuld van Zijn Kerk te betalen. Hij heeft Zich in de stilte van de eeu-wigheid hiertoe aangeboden. De lij-densbeker heeft Hij gedronken. De Wet heeft Hij gehouden. De toorn Gods heeft Hij gedragen en de God-verlatenheid heeft Hij doorgemaakt. Zo heeft Christus Zelf het fundament gelegd. Op dat fundament wast een heilige tempel op, een woonstede Gods in de Geest. De Heere maakt van dood levend. Levende stenen worden ingelijfd. Wedergeboorte is nodig. Mochten wij daartoe een middel in Gods Hand geweest zijn. De Heere zal er de eer van ontvangen.

De Heere bouwt ook persoonlijk. Hij doet dit anders dan wij. De Heere bouwt niet op in tranen en aandoenin-gen. Hij bouwt in een afbrekende weg. Wat Hij gebouwd heeft, zal Hij afbre-ken, wat Hij geplant heeft, zal Hij uit-rukken. De kroon zal omgekeerd wor-den. Dit geschiedt in de weg van de waarachtige bekering en het geloof in den Heere Jezus Christus. Hebt u de oorzaak van het werk van Christus leren kennen? Hebt u het gezien God kwijt te zijn en geen Borg voor uw ziel te hebben? Mist u God en kunt u Hem niet missen? Hebt u de schuldbrief thuisgekregen? Bent u overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel? Dat geeft een levende smart.

De Heere bouwt door af te snijden van de eigenrechtigheid. Een mens wil

immers eerst zelf betalen. Maar hij moet het leren geen penning tot bet-aling te hebben. Hij wordt gemaakt tot een arme, uitgewerkte, ontledigde zondaar die de dood heeft verdiend.

Zo mag het oog open gaan voor Christus. Als zalig worden onmogelijk wordt, wordt de mogelijkheid in Christus ontsloten. Men ziet het dan wel liggen, maar bezit het nog niet. Dit doet smeken: Geef mij Jezus of ik sterf. Dat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding. De Heere geeft ogen en handen en voeten om te gaan. Zo mag het tot de toeëigening komen. De Heere troost het hart dat schreiend tot Hem vlucht. Beloften geven werk-zaamheden aan de troon der genade. Wie wordt afgebroken in zichzelf, wordt gericht op Christus.

Boven deze zaken komt de Kerk nooit uit. Is de grond bij u al weggeslagen? Dan is er plaats gekomen voor het Fundament. Of wordt u liever opge-bouwd? Dan bedriegt u zichzelf. De Heere heeft geen lust in uw dood. Valt Hem toch nederig te voet om van Hem Zijn wegen te mogen leren. Haast u om uws levens wil!

Zalig de Kerk die gebouwd wordt. Het Woord Gods is hen lief. De Heere bemoedigt hen d.m.v. de prediking. Gods Aangezicht schenkt vrolijkheid en licht.

3. Hij wijst hen naar de zegen des Heeren

De tekst zegt ervan: "En u een erfdeel te geven onder al de geheiligden." De aanduiding "geheiligden" ziet op het werk van de drieënige God. Het spreekt van de verkiezing van eeuwig-heid, het Borgwerk van Gods Zoon in de tijd, Die Zijn bloed heeft vergoten en het wijst op het werk van de Heilige Geest Die onderwerptelijk toepast wat Christus heeft verworven. De Heilige Geest maakt in een afbrekende weg plaats voor het werk van Christus. In de rechtvaardigmaking wordt het bloed van Christus aan de deurpost van het hart gestreken. Het komt tot een najagen van heiligmaking.

De keuze voor de Heere en Zijn dienst mocht vallen, er is haat geboren tegen de satan en de zonde.

Het woord "erfdeel" wijst op een erfe-nis. Voor een erfenis moeten er kinde-ren zijn. Door de val zijn wij kinderen des toorns. Door wedergeboorte wordt men een kind des vredes. Door de Geest der aanneming tot kinderen mag gezegd worden: Abba, Vader. De erfe-nis wordt gegeven als de erfzoon sterft. De erfenis houdt in: vergeving, eeuwi-

ge gerechtigheid en volkomen zaligheid. Satan bestrijdt de Kerk. Hij wijst op de zonde. Hij zegt: U hebt te zwaar, u hebt te lang gezondigd. Maar de Heere bewaart de erfenis. De Heere overtuigt daarvan door Zijn Geest. Hij sterkt, zodat er moed gevat mag worden bij ogenblikken. Dan mag het gezegd worden: Weg wereld, weg schatten, gij kunt niet bevatten, hoe rijk ik wel ben. Bent u zo'n geheiligde, mag u het werk des Heiligen Geestes kennen? Mist u alles nog? Dan bent u op weg naar de eeuwige dood. De Heere weet ervan dat er door mij tranen zijn vergoten in de binnenkamer. Drie jaar lang heb ik mogen prediken: zeg de wereld vaarwel. Bekeert u. Drie jaren mogen prediken het geloof in den Heere Jezus Christus. Het was met lek en gebrek. Er is stof om te smeken: O Heere, hoor, o Heere vergeef. Wie kan voor U bestaan? U hebt een zondig mensenkind in uw midden gehad. Vergeef mij wat ik misdaan heb, gemeente. De Heere verzoene het. Eenmaal zult u van de prediking rekenschap moeten afleggen voor God.

"En nu broeders, ik beveel u Gode en het woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden." Het is maar een wenk van Gods alvermogen zondaren te bekeren. Eenmaal zullen wij elkaar weer ontmoeten: voor de rechterstoel van Christus. Het is erg de weg geweten te hebben en de weg niet bewandeld te hebben. Dan zult u met dubbele slagen geslagen worden. De Heere zoekt uw leven. Zoekt dan den HEERE terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan terwijl Hij nabij is.

Welgelukzalig is het volk hetwelk het geklank kent. Zij zullen de kroon der zaligheid ontvangen. Vaak kunnen zij het niet bekijken. Zo houdt de Heere hen klein en laag bij de grond. Zij komen nooit uit boven Psalm 106:3 'Geef dat mij oog het goede aanschouw'...

Een schat van zegeningen zal in Hem ten erfdeel zijn.

De Heere geve dat aan allen.

Toespraken:

Allereerst sprak de burgemeester, daarna Ds. Vis namens de plaatselijke kerken, Ds. De Rompf als consultant en voormalig mentor van Ds. Hakvoort. Als laatste sprak ouderling Scherpenzeel. Hij bedankt Ds. en mevr. Hakvoort voor alles wat gedaan mocht worden en wenste de zegen des

Heeren toe. Hij liet toezingen Psalm 119:88. Daarna bedankt Ds. Hakvoort voor alle goede woorden en wensen en vertolkte het verlangen over te komen naar Alphen a/d Rijn. Bovenal erkende hij de Heere Die krachten gaf tot de arbeid die verricht mocht worden. Gezongen werd tenslotte Psalm 68:10. Na afloop was er nog gelegenheid Ds. en mevr. Hakvoort de hand te drukken in het verenigingslokaal. Het was goed daar ook vele bekenden te ontmoeten.

Ds. A. van Heteren

De Vluchtheuvel

Uw financiële hulp nodig voor verantwoorde hulp

Stichting De Vluchtheuvel is een landelijk werkende organisatie voor psychosociale hulpverlening, die uitgaat van de Gereformeerde Gemeenten. Dat is een vorm van hulp die geboden wordt aan mensen die te maken hebben met verlies- en rouwverwerking of psychische problemen. Ook wordt hulp geboden bij gezinsproblemen, zoals verstoorde relaties tussen ouders en kinderen of omgekeerd en huwelijksproblemen.

De basis voor De Vluchtheuvel is gelegd in het begin van de jaren zeventig. De toenmalige deputaten Gezins- en Bejaardenzorg en Jeugdzorg van de Gereformeerde Gemeenten onderkennen onder jongeren en ouderen een toenemende nood van psychosociale aard. Dat leidde tot wat nu is uitgegroeid als een landelijk werkende organisatie voor professionele psychosociale hulpverlening De Vluchtheuvel. De Vluchtheuvel ontvangt van de overheid geen subsidie. Die financiert maatschappelijk werk uitsluitend via de burgerlijke gemeenten. Een landelijk werkende organisatie als De Vluchtheuvel moet daarom geheel voor haar eigen financiere zorg dragen. Tot nu toe is dat gebeurd. Het Deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) van de Gereformeerde Gemeenten, incasseert jaarlijks van de gemeenten f 10,- per lid een dooplid om De Vluchtheuvel haar werk te kunnen laten doen. Vorig jaar echter heeft DMZ laten weten dat de grens van haar bijdrage is bereikt. In 1998 voorziet het bestuur zelfs een overschrijding van die grens (exploitatiebegroting ruim een miljoen gulden). Dat heeft - in eerder stadium - geleid tot ernstige bezinning binnen het bestuur van De Vluchtheuvel. Uitgangspunt bij die bezinning is ge-

weest: of het nu mensen van binnen of van buiten ons kerkverband zijn, we mogen tegen niemand zeggen: ga heen en wordt warm! Dat uitgangspunt en die bezinning heeft geleid tot een financieel actieplan, dat in september 1997 is gestart binnen de eigen gemeenten en waarmee wij nu ook in uw kerkblad naar buiten treden. Want waar gaat het om?

Berekening over de laatste tien jaren heeft aangetoond dat vanaf het jaar 1990 jaarlijks zo'n 25% van de hulpvragers van buiten het eigen kerkverband komt. Financieel houdt dat concreet in dat thans zo'n f 250.000,- van de exploitatiekosten zijn toe te schrijven aan leden en doopleden van aanverwante kerken en groepen. Als we die f 250.000,- jaarlijks op andere wijze zouden kunnen verkrijgen, kan het werk voorlopig ongehinderd voortgang hebben.

Daarvoor hebben we het volgende bedacht: Er is een Garantiefonds De Vluchtheuvel gecreëerd. Dat fonds moet op de huidige basis jaarlijks zo'n f 250.000,- tot f 300.000,- gaan bevatten. Dat geld willen wij als volgt verzamelen:

- A. Vrijwillige bijdragen in de kosten van hulpvragers, die niet tot het verband van de Gereformeerde Gemeenten behoren (die daar wel toe behoren, dragen via de diaconieën immers al f 10,- per lid en dooplid bij).
- B. Een actie om donateurs te werven. Deze worden zowel binnen als buiten het verband van de Gereformeerde Gemeenten geworven. Als we 10.000 donateurs van slechts f 25,- per jaar kunnen werven, komen we ruimschoots uit (dat is twee kwartjes - 2 penningen, zie Lucas 10:35 - per week!).
- C. Het stimuleren van het toekennen van giften en legaten ten name van Stichting De Vluchtheuvel te Woerden.
- D. Het aanschrijven van onder ons bekende en gerenommeerde bedrijven om te komen tot sponsering van bepaalde projecten. (Bijvoorbeeld: in dit jaar zagen we ons geplaatst voor de kosten van het betrekken van een ander pand in Apeldoorn. Kosten voor De Vluchtheuvel: ± f 40.000,-. In 1998 wil De Vluchtheuvel als preventieproject mantelzorg binnen de gemeenten gestalte gaan geven; personeelskosten voor het 1e jaar ± f 40.000,-.)

Onze vraag, jongere en oudere lezers

en lezeressen, is kort en duidelijk: *wilt u alstublieft De Vluchtheuvel helpen om iedereen, die in nood zit en Bijbels verantwoorde hulp zoekt, te kunnen (blijven) helpen?*

Voor informatie: bel tel.nr. 0348-421218.

Help De Vluchtheuvel helpen met 2 kwartjes per week!!

Boekbesprekingen

Jane van Pelt-Zwerus,

Koningsliederen, 46 blz., f 9,95, Uitgeverij/Boekhandel J. de Koning - Ridderkerk. Een bundeltje eenvoudige pastorale gedichten waarin sprake is van pijn, lijden, strijd en verdriet, maar ook van overgave aan God en blijdschap in Hem. Een kort gedicht dat we lezen op blz. 44 geven we weer:

"Dat zal wat zijn; eens, zonder pijn over mijn zonden en gebreken, de Heere eer te geven, weer Hem loven, zonder onderbreken!"

Ds. G. van de Breevaart,

Het eeuwige Testament,

Zaterdagavondoverdenkingen, 311 blz., f 45,-, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Ds. G. van de Breevaart leefde van 1902-1974. In 1942 deed hij intrede in de gemeente van Hendrik Ido Ambacht, de gemeente waarin hij was opgegroeid. Deze gemeente heeft hij tot aan zijn overlijden mogen dienen. Het boek (dat voor het eerst werd uitgegeven in 1977) dat nu opnieuw is uitgekomen bevat een bundel Schrift-overdenkingen, geschikt ter overdenking bijvoorbeeld op de zaterdagavond ter voorbereiding op de zondag. Vanuit het Woord wordt de weg gewezen langs welke een zondaar op grond van recht met God verzoend kan worden, door het dierbare Bloed van het Lam Gods. In de loop van de jaren zijn deze meditaties verschenen in het kerkblad van de Oud Gereformeerde Gemeente te Hendrik Ido Ambacht. We troffen onder meer een aantal meditaties aan over de geestelijke wapenrusting. Om u een indruk te geven willen wij een citaat geven waarin de auteur handelt over het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. Dan lezen we op blz. 207: "Maar als we dat zwaard niet hanteren, dan zijn we als een schip, waarvan het kompas defect is. Dan raakt het zijn koers kwijt en gaat het zwalken, zodat te vrezen is of het ooit wel op de plaats

van bestemming zal aankomen. Maar weest gerust, geliefden, de Heere zal er nooit een van Zijn Kerk laten omkomen. Steeds zal hen bij vernieuwing een zwaard worden aangereikt, al is het dat zij het wel eens schijnbaar verloren hebben op het slagveld van hun leven, steeds zullen ze ervaren dat God aan hun zijde strijdt. Welk een treffend beeld van de geestelijke krijgsman geeft ons Psalm 84. Daar zien we de gemeente Gods trekken door het dal der moerbeibomen, gewis geen lustoord. Maar... ze gaan van kracht tot kracht een teken dat zij gewapend waren, dat zij het zwaard mochten hanteren. Ach, leest u alle andere psalmen, in de een meer, in de ander minder kunnen we vinden hoe de Kerk van de oude dag het zwaard mocht hanteren om zich te verweren tegen hun vijanden. De overwinning is gewis, want een iegelijk van hen zal voor God verschijnen in Sion. Hiervan lezen we in Openbaring: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon.' Aan de hemelpoort zullen we ook het zwaard mogen afleggen. Dan zal de strijder uitgestreden zijn. Hoe zalig is dan het volk, dat het geklank kent. Kent u dat geklank? Amen."

Wulfert Floor, **Uit het zaaivat**, Bijbels dagboek samengesteld en geredigeerd door dhr. J. van den Brink, 2e druk (gebonden en geplastificeerd), f 49,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

De in onze kringen nog steeds bekende Wulfert Floor leefde van 1818-1876 in de gemeente van Driebergen. Hij was landbouwer van professie. Daarnaast oefende hij (voor het eerste maal op 26-jarige leeftijd op een boerderij onder Doorn). Oefenen is een godsdienstige samenkomst houden zonder in het predikambt te staan met als doel de hoorders te stichten, te onderwijzen, te troosten en te vermanen. Gezien de belangstelling die er tot op de dag van vandaag voor zijn oefeningen is, zal ook dit keurig verzorgde dagboek, dat uit deze oefeningen is samengesteld, zijn weg wel weten te vinden.

Ds. J. van Amstel, **Geest en leven**, 189 blz., f 24,95, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon.

De auteur behandelt op de hem eigen frisse wijze de persoon en het werk van de Heilige Geest. Het boek bevat

16 hoofdstukken met gespreksvragen. Wie zich wil verdiepen in de persoon en het werk van de Heilige Geest kan naast andere boeken zeker ook dit boek gebruiken om stof uit te putten.

Ds. J. van Amstel, **Bekeerd leven**, verschenen in de serie 'Jongerenperspectief', 184 blz., f 27,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon.

Het boek geeft een eenvoudige behandeling van de zondagen 33 t/m 44, bevat 15 hoofdstukken met gespreksvragen en is bestemd voor de leeftijd van 16-21 jaar. De auteur staat midden in deze tijd en laat dit bijvoorbeeld duidelijk zien bij de behandeling van het zevende gebod (blz. 117-128). Het boek biedt veel bouwstenen tot bezinning over een leven naar Gods geboden in deze tijd.

Een schone erfenis, Ds. P. van der Bijl e.a., 176 blz., f 29,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen in samenwerking met Jeugdvereniging 'Neem en Lees' - Gereformeerde Gemeente te Genemuiden.

Het boek bevat 64 meditaties van predikanten die de gemeente van Genemuiden gediend hebben en van de huidige predikant Ds. P. Melis, die ook het voorwoord heeft geschreven. De opbrengst van het boek is bestemd voor de nieuw te bouwen kerk voor de Gereformeerde Gemeente te Genemuiden. Als u de kerkbouw van de gemeente in Genemuiden wilt steunen dan kunt u dit boek ook bestellen door f 29,90, graag samen met f 4,75 portokosten, over te maken naar bankrekeningnummer 49.37.74.963 van de ABN-AMRO te Genemuiden o.v.v. "meditatieboek" t.n.v. "Neem en Lees" te Genemuiden. U krijgt het boek dan thuis gestuurd.

Ds. J. Belder, **Medicijn voor het hart**, Tien meditaties als troost voor zieken, 80 blz., f 17,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon.

Deze meditaties zijn eerder voor de kerktelefoon uitgesproken. Terecht wordt op blz. 75 geschreven dat Christus is gekomen om allereerst de oorzaak van alle ziekten, dat is de zonde, weg te nemen. "Elk genezingswonder dat ons genoemd wordt in de Bijbel is een teken van Zijn eigenlijk werk, de verlossing van de zonde." Op blz. 76 staat terecht dat de genezenen heerlijke getuigen zijn van de toekomstige dingen. "Van de nieuwe aarde waarop niemand meer doof, blind, lam, kreu-

pel, bezeten of ziek zal zijn." Daar zullen geen zonden en geen ziekten meer zijn. Op blz. 79 vinden wij een uitspraak van Anselmus over het lijden van de Zaligmaker: "Aan Uw hoofd, o Heere Jezus, zijt Gij gewond, opdat Gij boeten zoudt al onze zondige gedachten. Aan Uw handen, opdat Gij vervullen zoudt al onze verzuimde daden. Aan Uw voeten, opdat Gij betalen zoudt al onze onreine en aardse neigingen, Uw hart is doorboord, opdat Gij ons gehele leven en onze gehele wandel zoudt helen." De inhoud van dit boekje kan zeker zijn diensten aan zieken bewijzen.

Thomas Watson, **Alle dingen ten goede**, 130 blz., f 21,50, Uitgeverij den Hertog - Houten.

Dit boek bevat een uitgebreide verklaring en toepassing van Romeinen 8:28: "En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn." Watson schreef het in 1663. Het was een tijd van lijden en vervolging voor Gods kinderen. Het is uit het Engels vertaald door drs. G.H.C. Pas-Donker. Vele behartenswaardige zaken hebben we erin aangetroffen. Zo beschrijft Watson dat de slechtste dingen medewerken ten goede voor hen die God vrezen. Het kwaad van de verdrukking werk ten goede voor hen die God vrezen. Luther heeft gezegd dat hij sommige Psalmen nooit goed heeft verstaan voordat hij verdrukt werd. Verdrukking leert ons wat de zonde is. Verdrukkingen zijn ook middelen in Gods hand om het hart oprechter te maken. Verdrukkingen werken ook ten goede omdat ze aan Christus gelijkvormig maken, omdat ze de zonde doden, omdat ze het hart losmaken van de wereld. "Als u de aarde rond de wortels van een boom weggraaft, is dit om de boom van de aarde los te maken. Zo neemt God onze aardse genoegens weg om onze harten van de aarde los te maken." "God wil dat de aarde is als een losse tand, die ons niet veel pijn bezorgt als hij uit onze mond getrokken wordt" (blz. 30). Verdrukkingen maken plaats voor troost. Ze maken een mens heerlijk, vermaard. Het zijn middelen om gelukkig te maken. Ze doen de goddelozen verstommen en maken plaats voor heerlijkheid. Tenslotte een citaat op blz. 33: "Zoals het ploegen de aarde geschikt maakt voor de oogst, zo maken verdrukkingen ons geschikt voor de heerlijkheid en bereiden ze

ons erop voor. De schilder strijkt het goud uit op een ondergrond van donkere kleuren. Zo werkt God eerst met de donkere kleuren van de verdrukking voor Hij de gouden kleur van de heerlijkheid aanbrengt. Een vat moet eerst de wisseling van de seizoenen verdragen voor er wijn in wordt gegoten. Zo zien we dat verdrukkingen niet schadelijk, maar goed voor Gods kinderen zijn. We zouden niet zo vaak moeten zien op het kwade dat verdrukking brengt als op het goede, niet zo vaak op de donkere kant van de wolk als op de lichte. Het ergste wat God Zijn kinderen aandoet, is dat Hij hen met zweepslagen naar de hemel slaat."

Woorden van Calvijn, 48 blz., f 6,90, Uitgeverij den Hertog - Houten.

Een kleine selectie van de gedachten van Calvijn over de Psalmen. In een meditatie over Psalm 90 schrijft Calvijn dat de mensen allerlei afstanden kunnen berekenen, maar dat hij de tachtig jaren van zijn eigen leven niet kan tellen. Het hart is pas waarlijk tot wijsheid genegen als begrepen mag worden hoe kort het menselijk leven is. Aanbevolen.

Dr. H.F. Kohlbrugge, **Jezus en de zondares**, 48 blz., f 6,90, Uitgeverij den Hertog - Houten.

Dit boekje bevat drie prediken over Lucas 7:36-50. De auteur schrijft terecht dat wij die zondares zijn. "En waar men 's mensen beste gangen en daden naspeurt, daar vindt men allemaal echtbreuk en openbare zedeloosheid. Daarom zeg ik met alle vrijmoedigheid, en wel juist om de goede zeden en het fatsoen te herstellen, of we het nu willen of niet: 'Die zondares zijn wij!'" Hij tekent de farizeeër als het beeld van de mens die onder de wet is. We lezen op blz. 32: "Wie onder de wet is, mist alle goede werken, als de Heere bij hem in huis komt. Erger nog: omdat de Heere God geen van zijn werken op prijs stelt, verandert zijn weinige liefde in vuige haat." In de derde preek schrijft de auteur over de vergeving der zonden. Een ontdekkend en vertroostend geschriftje.

STICHTELIJKE LECTUUR

Bij Drukkerij en Uitgeverij "CEDEE", Bellamystraat 52, 2985 BB Ridderkerk verschenen enkele kleine geschriftjes met een stichtelijke inhoud.

Het kindergebed verhoord en enkele andere gedichten, 20 blz., f 2,95.

Lavina de Doelder. Het leven en

sterven van een blindgeborene. Beschreven door haar zus, Marie de Doelder (in dichtvorm), 59 blz., f 5,95.

Andries van Tol. Merkwaardig verhaal aangaande het leven en de bekering, 76 blz., f 11,95. Met belangstelling hebben we dit boekje gelezen. Het is gebeurd in de 17e eeuw. We lezen op blz. 21 dat de Heere hem in grote zielsbenauwdheid liet zien hoe hij tien jaar geleden in een boekje van Bunyan had gelezen dat hij waarachtig bekeerd moest worden. Toen had hij gebeden dat de Heere hem bekeren mocht. "Op hetzelfde ogenblik kreeg ik snellijk de woorden voor mijn gemoed: 'Wendt u naar Mij toe, gij eindigen der aarde, want Ik ben God en niemand meer.' Toen toonde de Heere mij, dat de weg voor mij nog niet was afgesloten, en dat er ook voor mij nog hoop was; ja, Hij opende de weg en beliefdde de zielsbenauwdheden van mij weg te nemen. Nog kunnen behouden worden, door God Zelf gezegd; één die zoveel schuld heeft; één die alles verdiend heeft, en die niet meer waard is dan om voor eeuwig de straffen der hel te ontvangen, als zijn deel, voor zo één nog een weg naar de hemel. O, de blijdschap die in die ogenblikken mijn ziel vervulde, dat er nog hoop was is voor mij even onbeschrijfelijk als de benauwdheden, die ik had gehad. Ja, zo verblijd en zo ruim voor mijn ziel was ik, dat ik huppelend de brug overliep en aan de kant van de weg mijn knieën boog en uitriep: Och, Heere, hadt Gij mij deze middag niet bewaard, toen ik in het venster zat, o wonderlijke goedheid, dan had ik nu al in het verderf en onherstelbaar rampzalig geweest..."

Uit Rome naar Zion. De wondervolle genadeweg welke de Heere gehouden met Mej. C.M. Bontenbal, door haar zelf beschreven, 42 blz., f 4,95. Ze schrijft over haar ouders en over haar zelf. Ds. Pienaman komt erin voor. Op blz. 20 lezen we eerlijk dat Mej. Bontenbal geen zin erin had de Heere te vrezen. Op blz. 21 volgt de ontdekking aan zonde en schuld. Ze had het zo benauwd dat ze niet durfde te eten, want dan zeiden ze van binnen: Je zal er in stikken en dan is het verloren. Slapen durfde ze niet door de vrees niet meer wakker te zullen worden. Maar de Heere heeft ook hoop gegeven vanuit het woord: Ik ben gevonden van hen die naar Mij niet vraagden... Nadat zij veel genade ontvangen had beschrijft zij hoe de Heere haar ervoor bewaarde ermee te pron-

ken. Een goede zaak om door middel van deze geschriftjes kennis te nemen van de wonderen Gods in het verleden.

Robert Murray MacCheyne, **Troost in verdriet**, 88 blz., f 17,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

De auteur leefde van 1813-1843, was tijdens zijn leven predikant te Dundee in Schotland. Hij werd slechts 29 jaar. "Troost en verdriet" bevat meditatie over Johannes 11, waarin Christus Bethanië bezoekt en Lazarus opwekt. Inhoudsrijke uitspraken treffen we aan in dit boek. We willen er enkele aan u doorgeven. Zo lezen wij op blz. 19 dat lijden genade aan het licht brengt die in tijden van gezondheid niet te zien is. "Door druiven te persen wordt het zoete sap verkregen; evenzo brengt de beproeving de mens tot onderwerping, maakt hem los van de wereld en

schenkt volkomen rust in God." Ook de vraag waarom de Heere Zijn hulp uitstelt komt aan de orde. We lezen op blz. 28: "Om Zijn hulp glansrijker te laten uitkomen. Als Christus onmiddellijk was gekomen en hun broer had genezen, zouden wij nooit de liefde gekend hebben die zich aan het graf van Lazarus openbaarde - wij zouden nooit de macht van de grote Verlosser gekend hebben om doden op te wekken uit het graf." "Indien Christus langer lijkt weg te blijven dan de door Hem beloofde tijd, wacht dan op Hem; want Hij zal komen, en niet vertoeven. Hij heeft er een goede reden voor, of u die nu ziet of niet. En vergeet nooit dat Hij liefheeft, ook al laat Hij u wachten. Hij had de Syrofenicische lief, zelfs al gaf Hij geen antwoord op haar vraag." Ook komt de verhouding tussen de voorzienigheid van God en de vijanden aan de orde. We lezen op blz. 41 en 42: "De vijanden van de Kerk zijn slechts een roede in Gods hand. Hij zal hen tot Zijn doel gebruiken - en daarna de roede in twee stukken breken en wegwerpen." Beproeving brengt schuim en goud aan het licht. Hierover lezen wij op blz. 51: "Beproeving is als een smeltoven - zij brengt zowel

het schuim als het goud aan het licht. Als alles in Bethanië moeiteloos was verlopen, hadden Martha en Maria nooit hun zonde en zwakheid leren kennen; maar nu kwam het schuim openbaar in de smeltoven." Op blz. 54 lezen we dat de dood de levensvlam in de ziel niet zal doven. Over het wenen van Jezus wordt op blz. 65 geschreven: "Jezus weende. Toen Hij de grot, de steen en de wenende vrienden zag, weende Jezus. Hij weende omdat Zijn hart diep ontroerd was. Zijn wenen was niet geveinsd, maar oprecht. Hij wist dat Hij hem uit de dood zou opwekken - en toch weende Hij omdat de anderen weenden. Hij weende ook ons tot voorbeeld om ons te leren met elkander te wenen. Hij weende om te laten zien wat er in Hem omging." Op de blz. 82 en 83 wordt geschreven over de hoop die er is voor overleden gelovigen. "Het stof van Lazarus was Jezus dierbaar; Hij wilde niet dat het in het graf van de rots zou blijven liggen. Zo is het stof van iedere Lazarus dierbaar in Zijn ogen. Niet een van hen zal Hij verloren laten gaan. Het maakt niet uit waar zij liggen - op de bodem van de diepe blauwe zee, of op een ver weg gelegen slagveld, of door vlammen en rook verteerd - de Heere Jezus zal hun verspreide stof verzamelen, en hen gelijk maken aan Zijn eigen verheerlijkt lichaam." Al Gods kinderen zullen de stem van Christus horen en opgewekt worden. Voor Gods vijanden zal de opstanding der verdoemenis zijn. Eeuwigdurende smaad en hoon zal hun deel zijn.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begravenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begravenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Tel. 0577 - 401689

GBS "Uw Woord bewaard"

Dat is het thema van de folder die momenteel op grote schaal wordt verspreid om nieuwe donateurs voor het werk van de Gereformeerde Bijbelstichting, of kortweg GBS, te werven. Om welk doel het gaat? De GBS wil een hulpmiddel zijn om de Bijbel in de Statenvertaling ook in deze tijd te bewaren onder ons volk en te brengen onder zoveel mogelijk mensen. Bijbels worden geschonken aan zorginstellingen en gevangenen. De GBS verspreidt ook in het buitenland op grote schaal betrouwbare bijbelvertalingen. Al vanaf f 5,- per jaar kan men het werk van de GBS als donateur steunen. Mogen wij op u rekenen?

- Z** Ik geef mij op als donateur van de GBS.
De heer/mevrouw
Straatnaam
O Pc.+ plaats
Datum
B Handtekening

gereformeerde
BIJBELSTICHTING

Postbus, 168
4140 AD Leerdam
(0345) 61 01 55

Welkom in Elspeek!

Hotel
Pension
Appartementen

De Feytaahof

Tel. 0577 - 492142

Op ons Vakantiepark bieden wij U:

- Royale hotelkamers
- 25 gezellige appartementen 2-10 pers. (ook mogelijk op vol-pens. basis)
- volop speelruimte voor de kleintjes en leuke activiteiten voor de groten
- en onze bijzonder goede keuken voor hen die van smullen houden.